

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΕΔΚΕ -ΠΑΝΔΟΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Σοβαρά τα ελλείμματα στη νομοθεσία, προστασία και χρηματοδότηση

Η χώρα μας, ιδιαίτερα ευνοημένη από πλευράς φυσικών οικοσυστημάτων και τοπίων, σημειώνει σοβαρές αποτυχίες σ' ότι αφορά την προστασία και διατήρησή τους λόγω μεγάλων νομοθετικών ελλειμμάτων και ακόμη μεγαλύτερων αδυναμιών εφαρμογής της υπάρχουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας, που εντείνονται λόγω του κυρίαρχου μοντέλου ανάπτυξης, το οποίο ευνοεί τη ραγδαία ανάλωση των φυσικών πόρων.

Η ιδιαίτερως πλούσια χλωρίδα (5500 είδη) και πανίδα (422 πουλιά, 116 θηλαστικά 20.000 ασπόνδυλα) της χώρας μας καθώς και το ασυνήθιστα πλατύ εύρος των τοπίων και οικοσυστημάτων της - που προστατεύονται από το Σύνταγμά μας, αλλά και Διεθνείς Συνθήκες και Συμβάσεις καθώς και από την Ευρωπαϊκή νομοθεσία - αποτελούν σοβαρότατο πλεονέκτημα.

Η διατήρησή τους είναι ευθύνη κράτους και πολιτών και πρώτιστο καθήκον της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σ' αυτήν τη γενική διαπίστωση κατέληξαν οι εργασίες του ειδικού θεματικού Συνεδρίου που συνδιοργάνωσαν η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδος (ΚΕΔΚΕ), το Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων (ΠΑΝΔΟΙΚΟ), η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών, ο Δήμος Σερρών, η ΤΕΔΚ Σερρών, το Πανελλήνιο το Εμποροβιομηχανικό Επιμελητήριο Σερρών (ΕΒΕΣ) και τα ΤΕΙ Σερρών, με την υποστήριξη του ΥΠΕΧΩΔΕ, στις 24 και 25 Οκτωβρίου στις Σέρρες. Τις εργασίες του Συνεδρίου παρακολούθησαν εκπρόσωποι του Οικουμενικού Πατριαρχείου, του κόμματος των «Ευρωπαίων Πρασίνων», της UNEP, WWF, καθώς και εκπρόσωποι οικολογικών οργανώσεων από την Βουλγαρία και την Τουρκία.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών του Συνεδρίου τόσο από τους ειδικούς επιστήμονες - εισηγητές, όσο και από τους εκπροσώπους οικολογικών οργανώσεων - και των γειτονικών χωρών και της Αυτοδιοίκησης καταγράφηκαν οι εξής διαπιστώσεις - προβλήματα:

- Παρά την ίδρυση 27 Φορέων Διαχείρισης προστατευομένων περιοχών, η κατάσταση των φυσικών οικοτόπων της χώρας επιδεινώνεται εξαιτίας των πυρκαγιών, της υπερβόσκησης, του κυνηγιού, της οικιστικής επέκτασης, της απόρριψης στερεών και υγρών αποβλήτων, περιλαμβανομένων και τοξικών, της παράνομης αποψίλωσης, της υλοποίησης αλόγιστων επεμβάσεων, όπως η εκτροπή μεγάλων ποταμών, της προώθησης μη αιφροδικών επενδύσεων όπως τα γήπεδα

γκολφ, της επιβάρυνσης από την χρήση αεροχημικών.

- Σημαντικά είναι ακόμη και τα νομοθετικά ελλείμματα : αρκετές από τις προστατευόμενες περιοχές δε διαθέτουν ειδικό νομοθετικό καθεστώς προστασίας (ΚΥΑ ή Π.Δ.) παρ' ότι τούτο είναι υποχρέωση της Πολιτείας, ενώ καμιά νομοθετική πρωτοβουλία δεν έχει αναληφθεί για να γίνουν θαλάσσια καταφύγια.

- Αξιοσημείωτη είναι και η έλλειψη διακρατικών συμφωνιών για τα προβλήματα διασυνοριακής ρύπανσης και μεταφοράς επικινδύνων αποβλήτων.

- Προπαντός όμως παρατηρείται τεράστια υστέρηση στην εφαρμογή της κείμενης γενικής και - σε όποιες περιπτώσεις υπάρχει - ειδικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ενώ συχνά αγνοούνται ακόμη και δικαστικές αποφάσεις. Για παράδειγμα: Η ρύπανση ποταμών συνεχίζεται, όπως στον Αλιάκμονα και τον Ασωπό, η υποβάθμιση λιμνών παραμένει πραγματικό στίγμα στον πολιτισμό μας, με κορυφαίο παράδειγμα τη συνεχιζόμενη κατάργηση της Λίμνης Κορώνειας ως τέτοιας, ενώ οι καταπατήσεις δημόσιας γης έχουν λάβει διαστάσεις.

- Η απορροφητικότητα των περιβαλλοντικών κονδυλίων από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης είναι από τις χαμηλότερες.

- Ο θεσμός των Φορέων Διαχείρισης, θετικός κατ' αρχήν, πάσχει όχι μόνο από την έλλειψη ειδικής νομοθεσίας σε αρκετές ακόμη περιπτώσεις, αλλά και από την υποχρηματοδότηση από τον τακτικό προϋπολογισμό, την έλλειψη αρμο-

διοτήτων, μέσων και προσωπικού (ιδίως φυλάκων με δικαιώματα ανακριτικού υπαλλήλου) για την εφαρμογή των αποφάσεών του.

- Άλλοι ελεγκτικοί θεσμοί, όπως οι επιθεωρητές περιβάλλοντος, αδυνατούν να φέρουν επαρκώς σε πέρας το έργο τους, λόγω επίσης σοβαρών ελλείψεων προσωπικού και μέσων, με αποτέλεσμα, πρακτικά, να μην ελέγχεται η τήρηση των αποφάσεων περιβαλλοντικών όρων και γενικά να μην πατάσσεται επαρκώς το περιβαλλοντικό έγκλημα.

- Οι Νομαρχιακές Υπηρεσίες περιβάλλοντος είναι ισχνές και αδύναμες, ενώ φαινόμενο συχνό είναι ο εκφοβισμός και η άσκηση πιέσεων στα στελέχη τους.

- Η Δασική Υπηρεσία, ακρογωνιαίος λίθος κάθε πολιτικής προστασίας των φυσικών οικοσυστημάτων, υφίσταται τα τελευταία χρόνια συστηματική απογύμνωση από μέσα, αρμοδιότητες και προσωπικό.

Οι δράσεις της Αυτοδιοίκησης για την προστασία του περιβάλλοντος

«Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θέτει στις πρώτες θέσεις των πολιτικών της τη προστασία του περιβάλλοντος και την αιφροδική διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Μερικά καθημερινά μέσα από τις αρμοδιότητες και τις πολιτικές της, να συμβάλλει ουσιαστικά στη περιβαλλοντική προστασία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών ερχόμενη σε σύγκρουση πολλές φορές με οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα με κατεστημένες αντιλήψεις», τόνισε ο πρόεδρος της

Επιτροπής Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης της ΚΕΔΚΕ, κ. Γ. Κορτωνιάς μιλώντας στο συνέδριο.

Αναφερόμενος στις μέχρι τώρα πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει η Αυτοδιοίκηση σημείωσε ότι έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για το μεγάλο ζήτημα της διαχείρισης των απορριμμάτων, τη διαχείριση των υδατικών πόρων, για το μείζον ζήτημα του Χωροταξικού Σχεδιασμού, τη διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας, την ενίσχυση δημόσιας και δημοτικής συγκοινωνίας, την προστασία των ευαίσθητων περιβαλλοντικά περιοχών.

Ειδικότερα αναφερόμενος στην προστασία των ευαίσθητων περιοχών ο κ. Κορτωνιάς σημείωσε ότι οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δίνουν τη καθημερινή μάχη της προστασίας τους παρά το γεγονός ότι δεν διαθέτουν ούτε ουσιαστικές αρμοδιότητες, ούτε και ενεργό ρόλο στους φορείς διαχείρισης των περιοχών αυτών.

«Οι φορείς διαχείρισης, τόνισε, συγκροτούνται και λειτουργούν υπό τη κρατική διοίκηση και ταυτόχρονα ο ρόλος των τοπικών φορέων και της Αυτοδιοίκησης περιορίζεται σε μια απλή εκπροσώπηση στο Διοικητικό Συμβούλιο του φορέα. Την εικόνα αυτή συμπληρώνει η έλλειψη ολοκληρωμένων μέτρων και σχεδίων διαχείρισης, ώστε να μη χάνονται οι ευκαιρίες για ανάπτυξη και καινοτόμες δράσεις.

Οφείλουμε λοιπόν να πολλαπλασιάσουμε τις προσπάθειές μας και να αξιοποιήσουμε στο έπακρο τις δυνατότητες προστασίας που παρέχει η

διεθνής και Ευρωπαϊκή νομοθεσία. Η υποστήριξη της λειτουργίας των προστατευόμενων περιοχών και η ανάληψη περισσότερων πρωτοβουλιών διεκδίκησης πόρων με ποιοτικά χαρακτηριστικά που να ανταποκρίνονται πλήρως στους όρους επιλεξιμότητας που θέτουν τα εθνικά ή κοινοτικά προγράμματα, αλλά και αποτελεσματική και ορθή αξιοποίησή τους είναι απαιτηση των καιρών. Η σωστή παρέμβαση στο πεδίο των υγροβιότοπων θέτει τις σωστές βάσεις για αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων τους. Παράλληλα, προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες για τη γενικότερη κατάσταση της οικολογικής ισορροπίας μιας περιοχής.

Μεμονωμένες δράσεις και προγράμματα παρακολούθησης που στην πλειοψηφία τους σχεδιάζονται από περιβαλλοντικές οργανώσεις και σπανιότερα από τοπικές αρχές (π.χ. προγράμματα LIFE-φύση) είναι αυτά που υλοποιούνται κυρίως στη χώρα μας.

Ωστόσο η Πολιτεία πρέπει να αναλάβει περισσότερες ευθύνες για τη βελτίωση της κατάστασης των υγροβιότοπων και την αειφορική διαχείρισή τους και σε αυτό πρέπει να εμπλακεί ολόκληρη η κοινωνία και ιδιαίτερα οι τοπικοί φορείς».

Προτάσεις για την προστασία και διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών

Οι σύνεδροι κατέληξαν ότι είναι ανάγκη με σαφές χρονοδιάγραμμα να δοθεί απόλυτη προτε-

ραιότητα στα εξής ζητήματα:

□ Μέσα στον επόμενο χρόνο να ολοκληρωθεί η διαδικασία έκδοσης Προεδρικών Διαταγμάτων για τις προστατευόμενες περιοχές.

□ Να ληφθούν ουσιαστικά μέτρα για τη βελτίωση εφαρμογής της κείμενης νομοθεσίας ιδίως στους τομείς της διαχείρισης και καταπολέμησης της μόλυνσης υδατίνων σωμάτων, της καταπάτησης δημοσίων εκτάσεων, της ανάταξης καμένων περιοχών και υποβαθμισμένων λιμναίων οικοσυστημάτων.

□ Να προωθηθούν οι διαδικασίες υπογραφής Διακρατικών Συμφωνιών για τη διασυνοριακή ρύπανση, με έμφαση στους διεθνείς ποταμούς Αξιό, Νέστο, Στρυμόνα, Έβρο καθώς και περιφερειακών συμφωνιών διακρατικής συνεργασίας φορέων Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στα πρότυπα των «ευρωπεριοχών».

□ Να ενταθούν οι διαδικασίες για τη βελτίωση της απορρόφησης περιβαλλοντικών κονδυλίων από τα ΚΠΣ.

□ Σ' ότι αφορά στους Φορείς Διαχείρισης είναι επείγουσα ανάγκη να εξασφαλιστούν μεταξύ των άλλων, η άμεση - έστω και μερική - χρηματοδότηση από τον κρατικό προϋπολογισμό, η δυνατότητα υλοποίησης έργων με αυτεπιστασία, η πρόσληψη μόνιμου προσωπικού και η εξασφάλιση κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής.

□ Να αναδιοργανωθούν και να στελεχωθούν επαρκώς η Δασική Υπηρεσία, η Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, οι Υπηρεσίες ελέγχου Περιβάλλοντος των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

□ Να δοθεί έμφαση στην επιβολή και εφαρμογή αποτρεπτικού ύψους κυρώσεων για το περιβαλλοντικό έγκλημα και στη χρήση των προστίμων για σκοπούς περιβάλλοντος.

□ Να θεσμοθετηθεί ειδική εισαγγελία περιβάλλοντος.

□ Να ενισχυθούν από την Πολιτεία οι Φορείς Διαχείρισης αστικών στερεών και υγρών αποβλήτων, ώστε να παύσει η σοβαρή επιβάρυνση των οικοσυστημάτων από τις ανεξέλεγκτες απορρίψεις.

□ Να αναβαθμιστεί, με θεσμοθετημένο τρόπο, ο διάλογος και η συνεργασία μεταξύ της Διοίκησης και των πολιτών για ζητήματα Περιβάλλοντος, τόσο σε ότι αφορά την εναισθητοποίηση των πολιτών, όσο και σε ότι αφορά τη συμβολή τους στην εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας.

□ Τέλος, επανέλαβαν το θεμελιώδες αίτημα για την ίδρυση αυτοτελούς Υπουργείου Περιβάλλοντος.